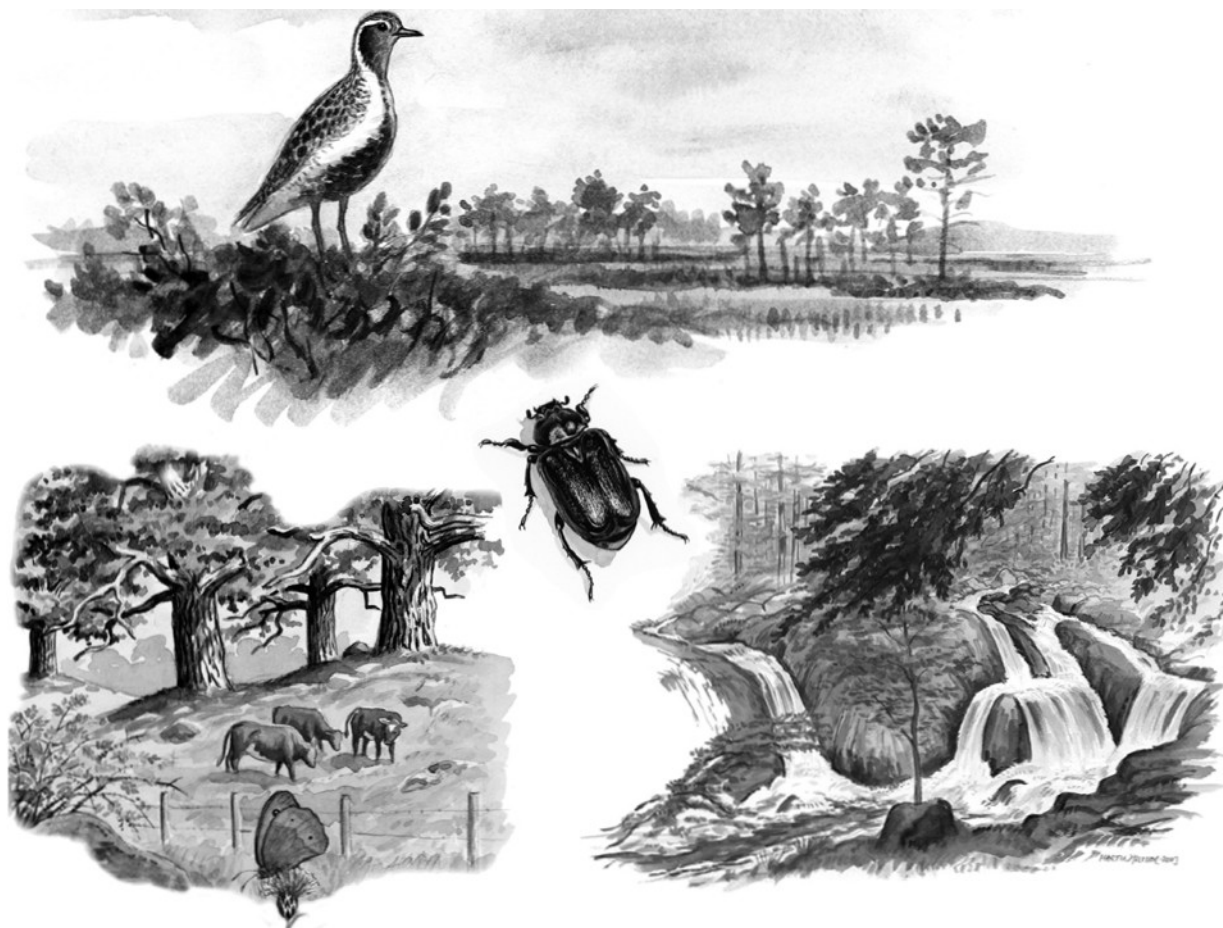

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540029 Lammevadskärret

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Maria Johansson

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-18872-2005
2005-08-15

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540029 Lammevadskärret

Kommun: Tidaholm Områdets totala areal: 3,7 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 6210 - Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför
- 6510 - Slätterängar i låglandet
- 6530 - Lövängar*
- 7220 - Källor med kalktuffbildning
- 7230 - Rikkärr
- 91E0 - Svämlövskog*

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

- 6530 - Lövängar
- 7220 - Kalktuffkällor
- 91E0 - Svämlövskog

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara källorna med tuffbildning och det omgivande rikkärret som är prioriterade Natura 2000- naturtyper. Syftet är också att bevara torrängen.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i december 1995.

Beskrivning av området

Lammevadskärret är ett naturreservat som ligger i Tidaholms kommun i Dimbo socken vid väg 871 0,7 km SSV om Dimbo. Berggrunden i området är kalkrik. Området består av björksumpskog, axagkärr och extremrikkärr. Kärret är ett soligent kärr omgivet av jordbruksmark. Vattenflödet genom kärret har i huvudsak en syd-nordlig riktning och kommer genom ett rör från åkern i söder samt från små diffusa källområden i kärrets södra del. Södra delen av bäcken är breddad och fördjupad för ca 20 år sedan. I övrigt verkar den orörd. I de nedre delarna finns diken och dämmen. Kärret är botaniskt rikt med förekomst av bl.a flugblomster, vaxnycklar, blodnycklar och flera andra orkidéer. Här växer även den röda formen av kärrknipprot. Andra rikkärrsarter som förekommer är källblekvide, majviva och axag. Även granspira finns i området. I kärret noterades också den rödlistade sumpröksvampen

år 1997. På en liten kulle i kärret finns torrängsvegetation med bland annat backruta och fältvädd. Kärret och torrängen hålls öppna genom slåtterhävd. Hävden på torrängsbacken var, vid fältbesöket 2004, otillräcklig vilket har lett till en viss trivialisering av florans. Hundäxing, som är en negativ indikatorart, verkar ha ökat. Jättebalsamin finns sydväst om området och sprider sig från vägen över den avverkade granskogen och mot området. Jättebalsamin, som är förvildad trädgårdsväxt, brukar sprida sig snabbt och kväva annan växtlighet. Ruderata och kvävegynnade arter som t.ex. vallört, kirskål och brännässlor finns vid parkeringen utanför området och risken finns att även de kan vandra in i Natura 2000- området. Lammevadskärret ligger lättillgängligt och är anpassat för besökare. Spångar finns utlagda och där går även att ta sig fram med rullstol.

Bevarandemål

Målet är att naturtypsarealerna ska bibehållas. Arterna som knutna till dessa miljöer ska ha hållbara populationer. Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförs. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägarförhållanden

Ägs av svenska kyrkan.

Vad kan påverka negativt

- Invandring av gran och lövträd i kärret.
- Invandring av jättebalsamin och andra trädgårds- och ruderväxter som kan konkurrera ut den värdefulla florans.
- Dumpning av jord och trädgårdsavfall i områdets närhet. Detta bidrar till att sprida ruderväxter och trädgårdsväxter till området.
- Otillräcklig hävd eller felaktig skötsel av torrängarna och våtmarkerna.
- Läckage av gödningsmedel, bekämpningsmedel eller andra föroreningar från angränsande mark t.ex. genom den tillrinnande bäcken skulle skada områdets naturvärden.
- Spridning av aska skulle påverka områdets naturvärden negativt.
- Slitage/markskador skulle kunna uppstå om besökarna inte använde spångarna.

Åtgärder som skulle påverka negativt, men som regleras i reservatsföreskrifterna:

- Åtgärder som förändrar den naturliga vattenregimen eller hydrologin som t.ex. dikning, dämning och markberedning.
- Åtgärder som förstör fältskiktet, som alla former av exploatering, grävning, schaktning, tippning, täktverksamhet, transporter med motordrivna fordon (ej rullstolar).
- Användning av gödningsmedel eller bekämpningsmedel i området.
- Upphörd hävd i gräsmarkerna.
- Ett högt betetryck. Det skulle leda till att djuren trampar sönder kärret.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området är även skyddat som naturreservat.

Skötsel:

för gynnsam bevarandestatus krävs att våtmarken sköts med årlig slåtter slutet av sommaren. Det finns också behov av årlig vasslåtter i juni, utöver rikkärrsslåttern. Den slagna vegetationen fraktas därefter bort från området för att florans inte ska skadas. Avverkning av en del av den gallrade björksumpskogen kan behövas på sikt för att återskapa rikkärr. På torrängen krävs gallring och årlig fagning och årlig sensommarslåtter för att uppnå gynnsam bevarandestatus. Gräset bör få ligga kvar och fröa av sig några dagar och därefter transporteras bort. Efterbete på torrängen kan vara nödvändigt för att på lång sikt bevara den hävdgynnade florans. Även kullen bakom den nuvarande hävdade backen bör skötas med slåtter. Beståndet av jättebalsaminer och ruderatarter bör hållas under uppsikt inte tillåtas att vandra in i området. Det bör undersökas vilken påverkan vattnet från åkern har på området.

Bevarandestatus

Se respektive naturtyp.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Bingman, I. (ed.) 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1113-8.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1988: Skötselplan för naturreservatet Lammevadskärret. Beslut 1988-03-21.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 2. Medd. 2/91.

Jordbruksverkets databas Tuva.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

6210 Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen

Beskrivning: Naturtypen finns inte i området eftersom torrängen inte betas utan sköts med slåtter och då ska klassas som 6510 enligt naturvårdsverkets nuvarande definition..

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning:

6510 Slåtterängar i låglandet

Beskrivning: Generellt sett utgörs naturtypen av artrika, torra-friska, hävdpräglade ängar i Götaland samt under högsta kustlinjen i Svealand och Norrland. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slåtterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid), men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas.

I Lammevadskärret utgörs naturtypen av den s.k. Gullvivebacken, som är en liten kulle som ligger i kärret. Floran har torrängskaraktär och är kalkpåverkad med arter som klasefibbla, sommarfibbla, rödklint, fältvädd, ängsvädd, backruta, gullviva, prästkrage, vildlin och brudborste, brudbröd, m.fl. I träd- och buskskiktet finns fågelbär, en, björk och enstaka tall.

Naturtypens artrikedom är beroende av traditionellt ängsbruk och är därför känslig för igenväxning och utebliven eller felaktig skötsel. Den är också känslig för ett ökat kvävededfall och alla andra former av näringstillförsel.

Bevarandemål: Areal
-Arealen av naturtypen ska vara minst x (0,44) hektar.

Struktur och funktion

-Vid vegetationsperiodens slut ska minst 95 % av arealen vara välhävdad med slåtter och efterbete (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).

-Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är t.ex. hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken, samt blommande exemplar av grenrör, hundäxing och hässlebrodd).

-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i välhävdade landskap ska vara mellan x och y % Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxtarterna gullviva, prästkrage, sommarfibbla, ängsvädd, klasefibbla, vildlin och brudborste ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ Opåverkan: Se "vad kan påverka negativt" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: Bevarandestatusen var tämligen ogynnsam vid fältbesöket 2004. Området har varit svagt hävdat vilket lett till en viss trivialisering av floran. Arter som hundäxing verkar ha ökat. En noggrannare bedömning får göras när basinventeringen är utförd.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6530 Lövängar*

Beskrivning: Detta är inte en löväng, utan en öppen torräng med ett för tätt trädsikt. Naturtypen ersätts av 6510.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning:

7220 Källor med kalktuffbildning

Beskrivning: Källor med tuffbildning är källor med hårt, kalkrikt vatten och pågående tuffbildning. De kan finnas både i odlad mark och skogsmark och vara del av större myrkomplex. Dessa källor är oftast små och vegetationen domineras av mossor.

Mindre partier av denna naturtyp ingår i extremrikkärret i Lammevadskärret (se beskrivning under rikkärr). Eftersom naturtypen är beroende av det finns framspringande kalkhaltigt källvatten är naturtypen känslig för förändrad hydrologi eller hydrokemi. Naturtypens naturvärden i det här området är också kopplade till att det är öppet runt källorna och naturtypen är därför känslig för upphörd hävd.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen av naturtypen ska vara minst x (0,18) hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).</p> <p>-Täta bestånd (mer än 50 % täckning) av de negativa indikatorarterna blåtåtel, vass, eller älgört större än x (3) m²/ha ska inte förekomma.</p> <p>-Krontäckning av träd och buskar ska vara högst x %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).</p> <p>-Hela arealen ska ha ostörd hydrologi. Alla diken med avvattnande effekt ska vara igenlagda senast år 2030.</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Förekomsten av typiska kärlväxtsarter ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska kärlväxter flugblomster, kärknipprot, x ska förekomma i minst y % av provytorna</p> <p>-Förekomsten av typiska mossarterna ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst y % av provytorna.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	Se "vad kan påverka negativt" för området som helhet.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.
<i>Bevarandestatus:</i>	Bevarandestatusen är dåligt känd och får kompletteras när basinventeringen är utförd.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

7230 Rikkärr

Beskrivning:

Rikkärr är öppna eller halvöppna fuktiga eller våta miljöer starkt påverkade av kalkhaltigt vatten. Miljön karakteriseras av arter som tätört, olika orkidéer, majviva, skorpionmossor och kalkkrävande mollusker.

Rikkärrsmiljön i Lammevadskärret kan delas i två delar, extremrikkärr (där källorna med tuffbildning ingår) samt axagkärr.

Extremrikkärret sluttar svagt åt norr och genomkorsas i syd-nordlig riktning av en bäck. Bäckens kommer genom ett rör från åkern i söder och här har bäcken breddats och fördjupats för ca 20 år sedan. Flera små diffusa källområden förekommer också i den södra delen av kärret. Kalkgrunden ligger oftast ca 30 cm under markytan men i ett litet område i södra delen är jordtäcket ännu tunnare, kanske bara 5-10 cm. Kärret saknar träd- och buskskikt, förutom ett buskage med olika videarter i norra delen. I fältskiktet märks främst olika arter av orkidéer av vilka en del finns i stora mängder. Här finns vaxnycklar, ängsnycklar och kärrknipprot i stora mängder samt flugblomster, sumpnycklar och några olika *Dactylorhiza*-hybrider. Andra intressanta arter är majviva, rosettjungfrulin, hårstarr och näbbstarr.

Axagkärret saknar trädskikt och buskskiktet är glest. Axagtuvorna är ganska väl utvecklade och förutom axagen finns här röd kärrknipprot, kärrknipprot, majviva m.fl. arter.

Eftersom naturtypen är beroende av tillflöde av kalkhaltigt vatten är naturtypen känslig för förändrad hydrologi eller hydrokemi. Naturtypens naturvärden i det här området är också kopplade till att kärret är hävdad med slåtter och naturtypen är därför känslig för upphörd hävd.

Bevarandemål:

Areal

-Arealen naturtypen ska vara minst x (1,2) hektar.

Struktur och funktion

Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).

-Täta bestånd (mer än 50 % täckning) av den negativa indikatorarten vass större än x (100) m²/ha ska inte förekomma.

-Täta bestånd (mer än 50 % täckning) av de negativa indikatorarterna blåtåtel eller älgört större än x (20) m²/ha ska inte förekomma.

-Täckningsgraden av ristuvor ska inte vara mer x %.

-Utbredningen av fastmattor ska vara minst x % eller öka.

-Utbredningen av mjukmattor ska vara minst x % eller öka.

-Krontäckning av träd och buskar ska vara mellan x och y %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (med "vedartad igenväxningsvegetation" menas träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att beteshävden blivit för svag).

-Hela arealen ska ha ostörd hydrologi. Alla diken med avvattnande effekt ska vara igenlagda senast år 2030.

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxtsarter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxtsarterna slåtterblomma, axag, kärrknipprot, ängsnycklar, flugblomster, majviva, hårstarr och näbbstarr ska förekomma i minst y % av provytorna i fastmattorna.

-Förekomsten av typiska mossarterna bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst y % av provytorna i fastmattorna.

Negativ påverkan:

Se "vad kan påverka negativt" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: Tämliken god. En noggrannare bedömning får göras när basinventeringen är utförd.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

91E0 Svämlövskog*

Beskrivning: Enligt definitionen ska alluviala lövskogar vara ask eller al-skogar som tidvis är översvämmade. Skogen i Lammevadskärret är björksumpskog och passar inte in på definitionen.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning:
